

Forrásponton az iszlám világ

Négy évvel az „arab tavasz” kezdete,
egy évvel az Iszlám Állam feltűnése után

A kontextus – értelmezési kérdések

- A Közel-Kelet kettőssége: az „iszlám világ” és az „arab világ”
 - Arab, török, perzsa ...
 - Az „arabság” kivételessége
 - Nyelv, kultúra, közös történelem – DE részei a többiek is: arab-iszlám kalifátus > iszlám kalifátus
- Az európai „modernizációra” adott válasz – az arab nacionalizmus
- A „globalizációra” adott válasz - az „iszlamizálódás” - identitáskeresés

A térség a XXI. század elején

- Többségében szekuláris államok, de a 80-as évektől erősödő iszlamizáció – a mindennapi életben és a politikában
- A térség statikusnak tűnt, de sosem volt az
 - Autoriter rezsimek – államformától függetlenül
 - DE szekuláris/vallási, radikális/konzervatív, szegény/gazdag
 - „a térség egyetlen demokráciája Izrael”
 - A demográfiai robbanás lezajlott
 - A globális folyamatok itt is érvényesültek
 - Urbanizáció
 - Közoktatás – írástudatlanság felszámolása
 - Politikai értelemben eltűnt az „arab világ” (kb. 370-380 millió)
 - A térség „állandósult” (befagyott) konfliktusa: arab/palesztin-izraeli konfliktus
 - Az utolsó össz-arab vélemény 2002-ben az ún. „szaúdi béketerv”
 - A térség 3 erőközpontja Törökország, Izrael és Irán – nem-arab államok

Identitáskeresés I: Az „arab tavasz”

- Demokratizáció?
 - George W. Bush Tágabb Közel-Kelet terve
 - Spontán, grass-root demokratikus megmozdulások
- 22 arab állam, incl. Palesztina
- 6-ban „arab tavasz” – különböző folyamatok – de szekuláris/arab nacionalista (?)
 - nincsenek vallási jelszavak, nincsenek vallási különbségek, sőt, összefogás a nemzeti összetartozás keretében
 - Tunézia, Egyiptom, Jemen – Bahrein – Líbia, Szíria
- Arab „nemzetállamok” – nincs „arab világ” – bizonyos arab államok eseti koalíciói
- A térségben a relatív egyensúly megváltozott > Egyiptom, Szaúd-Arábia [és Katar?]

Identitáskeresés I: Az „arab tavasz” (folyt.)

- „arab tavasz” helyett „arab évtized” vagy „muszlim jégkorszak”?
- az átalakulásban az „arabság” mellett hirtelen megint felbukkan az „iszlám”
 - Muszlim Testvérek a hatalomban – és a hatalmon kívül
 - de ők is kihívókkal néznek szembe: a szalafik
 - Hazaiak (pl. Egyiptomban a MT és a Núr Párt)
 - Idegenek (pl. Szíriában a Nuszra Front vagy az Iszlám Állam)

Identitáskeresés II: az Iszlám Állam

- A „kalifátus” vagy a Próféta utódlása (*khiláfa*)
 - A Korán és a hadiszok (prófétai hagyományok) nem szólnak a kormányzásról – a Medinai Alkotmány (622-624)
 - a fekete zászló és a Próféta pecsétje szimbolizmusa
 - Bagdádi – leszármazás a Prófétától, doktorátus a Musztanszirijja Egyetemről (vs Abu Katáda, Makdiszi és mások végzettsége)
- Visszatérés a gyökerekhez – a legszigorúbb monoteizmus és dzsihád-értelmezés
 - A hívő kötelessége a dzsihádra
 - Az iszlám kezdetének retorikája - *futúh, khiláfa*
 - Az eretnecség – jazidik, alaviták és mások (a Naksibendi szúfi rend)
 - A „könyves népek” – a keresztények (és a zsidók)
- Brutalitás
 - Lefejezések, keresztrefeszítés, kínzás, stb
 - A holttest ...

Identitáskeresés II: az Iszlám Állam (folyt.)

- DE összekapcsolódás katonai stratégiával – a „tikriti klán” (?)
 - Szovjet és nyugati katonai akadémiákon képzett, „baáosztalanított” katonák
 - Az iraki kormány júniusban a pilótákat visszahívta szolgálatba
- Stratégiai célpontok
 - Moszul, útvonalak, vizek, olajfinomítók + egybefüggő területre törekvés – nemzetállami határokon keresztül
- Van precedens is: Mohammad ibn abd-al-Vahháb és Mohammad ibn Szaúd szövetsége > Szaúd-Arábia
- Ajánl-e megoldást az Iszlám Állam? - VAN kalifátus!
 - A helyszínen
 - Az iszlám világban

Esélyek

- A kétfrontos háború: Bagdad és Kobane szimbolikája és stratégiai jelentősége
- Irak és Szíria különbözősége – relatíve homogén területek és teljes diverzitás
- Minden ország és csoport ellenséges vele – formálódó koalíció
- Légitámadások: Irakban az USA és nyugati szövetségesei, Szíriában az USA és arab barátai
 - De ki vonuljon be a szárazföldre? – Aszad az egyetlen szárazföldi erő ...
- A helyi lakosság ...
 - Megismétlődik-e 2006-2007?
- ENSZ BT kötelező érvényű határozat – Obama elnökletével! - a terroristák/dzsihádisták szabad mozgásának megállításáról
- Feltartóztatás IGEN, megszüntetés NEM
- Európa (és a világ) kihívása: „hazamennek a legények”